

sygn. akt VII U 586/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

10 czerwca 2021 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w następującym składzie:

Przewodniczący SSO Małgorzata Kosicka

po rozpoznaniu 10 czerwca 2021 r. w Warszawie na posiedzeniu niejawnym

odwołania M. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W.

z 2 kwietnia 2020 r. znak (...)

o dodatek pielęgnacyjny

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

M. C. 19 maja 2020 r. złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z 2 kwietnia 2020 r., znak: (...) Odwołująca wniosła o przyznanie prawa do zasiłku pielęgnacyjnego od stycznia 2020 r. oraz o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu ortopedii.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczona wskazała, że wymaga stałej opieki i pomocy innej osoby, ponieważ od roku posiada orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Podniosła, że potrafi wykonać czynności osobiste, które jednak w jej ocenie nie świadczą, że jest zdolna do samodzielnej egzystencji. Z powodu schorzeń natury ortopedycznej nie jest w stanie samodzielnie poruszać się i pokonywać dużych odległości, co uniemożliwia jej załatwienie prywatnych spraw, zrobienie zakupów, uczestniczenia w mszy czy odbyciu wizyty u lekarza. W jej ocenie stan obu kolan kwalifikuje ją do otrzymania protez, a co za tym idzie prawa do dodatku pielęgnacyjnego (odwołanie z dnia 19 maja 2020 r., k. 3-4 a. s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Uzasadniając stanowisko organ rentowy wskazał, że komisja lekarska ZUS orzeczeniem z 19 marca 2020 r. nie uznała odwołującej się za osobę niezdolną do samodzielnej egzystencji. Powołane orzeczenie, zdaniem ZUS, dało podstawę do odmówienia ubezpieczonej prawa do dodatku pielęgnacyjnego (odpowiedź na odwołanie z 10 czerwca 2020 r., k. 9 a. s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. C. urodziła się (...) Odwołująca pracowała na stanowisku nauczyciela języka polskiego do chwili osiągnięcia 61-szego roku życia. Od 1 października 2017 r. otrzymała prawo do emerytury na podstawie decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z 12 października 2017 r., znak: (...) (decyzja z 12 października 2017 r., akta ZUS).

(...) Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności 10 grudnia 2019 r. postanowił zaliczyć odwołującą do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności na okres od 24 czerwca 2019 r. do 31 grudnia 2021 r. (orzeczenie o stopniu niepełnosprawności z 10 grudnia 2019 r., k. 5 a. s.).

Odwołująca 31 stycznia 2020 r. złożyła wniosek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. o dodatek pielęgnacyjny. W toku rozpoznawania wniosku orzeczeniem z 5 marca 2020 r. lekarz orzecznik ZUS uznał badaną za zdolną do samodzielnej egzystencji. Z uwagi na wniesiony przez ubezpieczoną sprzeciw, sprawę skierowano do komisji lekarskiej ZUS, która podtrzymała stanowisko wyrażone przez lekarza orzecznika ZUS. Komisja orzeczeniem z 19 marca 2020 r. ponownie uznała M. C. za osobę zdolną do samodzielnej egzystencji, co stanowiło podstawę do wydania zaskarżonej decyzji przez organ rentowy z 2 kwietnia 2020 r., znak: (...) odmawiającej prawa do przyznania dodatku pielęgnacyjnego (wniosek z 31 stycznia 2020 r., orzeczenie z 5 marca 2020 r., sprzeciw z 5 marca 2020 r., orzeczenie z 19 marca 2020 r. oraz decyzja z 2 kwietnia 2020 r., akta ZUS).

Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego lekarza specjalisty ortopedy celem ustalenia, czy odwołująca jest całkowicie niezdolna do pracy zarobkowej, czy jest zdolna, czy całkowicie niezdolna do samodzielnej egzystencji oraz, czy jest to niezdolność trwała czy okresowa, a jeżeli okresowa, to na jaki okres (postanowienie z 30 czerwca 2020 r., k. 11 a. s.).

Biegły wskazał, że z zakresie ortopedycznym zdiagnozowano u odwołującej zwyrodnienie kolan i kręgosłupa. Ubezpieczona przy poruszaniu się nie używa kul, laski albo stabilizatora. Wykonuje czynności związane ze swobodnym wstawaniem i siadaniem. Dodatkowo jest w stanie samodzielnie rozebrać się, pomimo uwidocznionych zmian zwyrodnieniowo-dyskopatycznych kręgosłupa i zmian zwyrodnieniowych kolan. Stopień ich nasilenia nie powoduje niezdolności do samodzielnej egzystencji. Realizowanie wymienionych powyżej czynności wskazuje, że odwołująca może samodzielnie wykonywać toaletę i higienę własnego ciała. M. C. może robić zakupy na własne potrzeby i przygotowywać pożywienie. Z uwagi na powyższe, ubezpieczona może również samodzielnie załatwiać sprawy poza własnym miejscem zamieszkania (opinia biegłego sądowego ortopedy, k. 26-29 a. s.).

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych, a także w oparciu o treść opinii sporządzonej przez biegłego sądowego z zakresu ortopedii M. G.. Sąd uznał za wiarygodną dokumentację medyczną zawartą w aktach sprawy. Dowody te nie były kwestionowane przez strony i nie stanowiły między nimi sporu. W ocenie sądu, na uwzględnienie zasługują wnioski zawarte w opinii biegłego ortopedy, który w sposób rzetelny ocenił stan zdrowia odwołującej się na podstawie wykonanego badania przedmiotowego oraz znajdującej się w aktach sprawy dokumentacji medycznej. Stanowisko zaprezentowane przez biegłego jest logiczne i pozwala ustalić zakres dysfunkcji w stanie zdrowia badanej. Biegły jednoznacznie stwierdził, że ubezpieczona, mimo zdiagnozowanego zwyrodnienia kolan i kręgosłupa, jest w stanie samodzielnie ubierać się i rozbierać, a także potrafi wykonywać toaletę. Dodatkowo po przeprowadzeniu badania uznał, że stan zdrowia M. C. umożliwia jej zrobienie zakupów i przygotowanie posiłków.

Odwołująca złożyła zastrzeżenia do opinii biegłego sądowego, jednak sąd doszedł do wniosku, że nie były one uzasadnione i nie wystąpiła potrzeba kontynuowania postępowania dowodowego. Stanowisko ubezpieczonej było lakoniczne i nie zostało poparte żadnymi dowodami. M. C. w sposób subiektywny przedstawiła stan swojego zdrowia, który nie odpowiada faktom ustalonym w sprawie. Odnosząc się do poszczególnych zarzutów, sąd w pierwszej kolejności stwierdził, że nie jest istotne czy ubezpieczona przyjechała na badanie do lekarza środkiem komunikacji miejskiej czy też samochodem. Faktem jest, że odwołująca, mimo występujących schorzeń natury ortopedycznej, opuściła dom i była w stanie zejść, a następnie wejść schodami na trzecie piętro, gdzie znajduje się jej miejsce zamieszkania. Sąd nie kwestionuje, że odwołująca może odczuwać ból podczas poruszania się, jednak jest ona mobilna, na co wskazuje fakt stawienia się na badania lekarskim. W związku z tym ubezpieczona jest w stanie wyjść z domu w celu zrobienia drobnych zakupów czy też załatwienia spraw codziennych. M. C. niejednokrotnie powoływała się na fakt, że mieszka sama w domu, a jej syn mieszkający w innym mieście nie jest w stanie zaoferować jej stałej opieki i pomocy. Zdaniem sądu, oznacza to, że ubezpieczona, niemająca pomocy wśród najbliższych, samodzielnie wykonuje

czynności dnia codziennego takie, jak przygotowanie posiłku, ubranie się czy też dbanie o higienę. Ponadto należy podkreślić, że odwołująca, mimo odczuwanego bólu, nie kwestionowała faktu, że jest w stanie wykonywać w domu różne czynności, co wynika też z treści jej pisma procesowego, w którym wniosła zastrzeżenia do opinii biegłego sądowego.

Mając na uwadze powyższe sąd uznał, że zgromadzony materiał dowodowy jest wystarczający do wydania orzeczenia.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie M. C. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z 2 kwietnia 2020 r., znak: (...) jest nieuzasadnione.

Zgodnie art. 75 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r., poz. 53 z późn. zm.) zwanej dalej „ustawą”, dodatek pielęgnacyjny przysługuje osobie uprawnionej do emerytury lub renty, jeżeli osoba ta została uznana za całkowicie niezdolną do pracy oraz do samodzielnej egzystencji albo ukończyła 75 lat życia, z zastrzeżeniem ust. 4.

Sąd doszedł do przekonania, że ubezpieczona w chwili wydania decyzji przez organ rentowy nie posiadała odpowiedniego wieku do przyznania jej prawa do dodatku pielęgnacyjnego bez względu na stan zdrowia - ukończy ona 75-ty rok życia dopiero 17 października 2031 r. Tym samym uzyskanie prawa do świadczenia w postaci dodatku pielęgnacyjnego uzależnione było od stwierdzenia istnienia u niej niezdolności do samodzielnej egzystencji.

Termin „niezdolność do samodzielnej egzystencji” jest zdefiniowany w art. 13 ust. 5 ustawy, który stanowi, że niezdolność do samodzielnej egzystencji orzeka się w przypadku stwierdzenia naruszenia sprawności organizmu w stopniu powodującym konieczność stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych. Termin ten ma szeroki zakres przedmiotowy. Obejmuje bowiem opiekę, oznaczającą pielęgnację, czyli zapewnienie ubezpieczonemu możliwości poruszania się, odżywiania, zaspokajania potrzeb fizjologicznych, utrzymywania higieny osobistej itp. oraz pomoc w załatwianiu elementarnych spraw życia codziennego, takich jak robienie zakupów, uiszczanie opłat czy składanie wizyt u lekarza. Wszystkie zaś powyższe elementy łącznie wyczerpują treść terminu „niezdolność do samodzielnej egzystencji” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 1 sierpnia 2018 r., sygn. akt III AUa 612/17, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 22 października 2013 r., sygn. akt III AUa 224/13).

Jak wynika z opinii powołanego w sprawie biegłego z zakresu ortopedii, odwołująca się nie jest niezdolna do podejmowania samodzielnie czynności życia codziennego. Poziom dysfunkcji organizmu ubezpieczonej w żadnym obszarze nie powoduje u niej niezdolności do samodzielnej egzystencji. W związku z tym ubezpieczona nie spełnia obecnie podstawowej przesłanki niezbędnej do przyznania jej prawa do świadczenia, która wynika z art. 75 ust. 1 ustawy. Z materiału dowodowego w postaci opinii biegłego sądowego wynika, że odwołująca nie jest niezdolna do samodzielnej egzystencji. Sporządzona opinia była jasna, rzetelna i w całości spójna z dokumentacją medyczną znajdującą się w aktach organu rentowego. Sąd przy tym nie neguje, że dysfunkcje organizmu występujące u odwołującej są poważne, co powoduje utrudnienia w jej codziennym życiu. Jednak aktualny poziom nasilenia tych dysfunkcji nie jest tak zaawansowany, aby czynił ją niezdolną do samodzielnej egzystencji. Sąd zważył, że wnioski zawarte w opinii powołanego w sprawie biegłego sądowego wskazują, że ubezpieczona jest zdolna do zabezpieczenia wszystkich czynności życia codziennego w sposób samodzielny.

Należy powtórnie wskazać, że jakkolwiek w toku postępowania odwołująca się zakwestionowała wnioski wynikające z opinii biegłego sądowego z zakresu ortopedii, to jej zastrzeżenia nie uzasadniały dopuszczenia dowodu z innego biegłego tej samej specjalności. Kwestia możliwości dopuszczenia dowodu z dodatkowej opinii tych samych lub innych biegłych wielokrotnie występowała w orzecznictwie, co doprowadziło do ukształtowania stanowiska, że jeżeli opinia biegłego jest jednoznaczna i tak przekonująca, że sąd określoną okoliczność uznaje za wyjaśnioną, to nie ma obowiązku dopuszczania dowodu z dalszej opinii biegłych (wyrok Sądu Najwyższego z 21 listopada 1974 r., II CR 638/74). Sąd nie

jest zobowiązany do dopuszczenia dowodu z opinii kolejnych biegłych czy też z opinii instytutu w każdym wypadku, gdy opinia złożona jest niekorzystna dla strony.

W świetle art. 286 k.p.c., sąd ma obowiązek dopuszczenia dowodu z dalszych biegłych lub z opinii instytutu, gdy zachodzi tego potrzeba, a więc wówczas, gdy opinia złożona już do sprawy zawiera istotne braki, czy nie wyjaśnia istotnych okoliczności (wyrok Sądu Najwyższego z 5 listopada 1974 r., sygn. akt I CR 562/74).

W niniejszej sprawie, w ocenie sądu, odwołująca nie umotywowała wystarczająco stanowiska co do potrzeby dopuszczenia dowodu z opinii innego biegłego ortopedy. W takim przypadku nie było podstaw do dopuszczenia dowodu z opinii uzupełniającej lub z opinii innego biegłego tej specjalności. Dodatkowo sąd zważył, że orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności nie jest tożsame z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

W związku z powyższym na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzeczono jak w sentencji wyroku - na posiedzeniu niejawnym na podstawie art. 148¹ § 1 k.p.c. z uwagi na brak konieczności przeprowadzenia rozprawy.